

2024-10-22 Nr. NV-2764

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS Nr.: (TAP-24-1424) TAIS(24-15944(2))		DĖL SUTIKIMO PERTVARKYTI LIETUVOS GYVENTOJŲ GENOCIDO IR REZISTENCIJOS TYRIMO, AUKŲ RĖMIMO IR ĮAMŽINIMO FONDA Į VIEŠĄJĄ ĮSTAIGĄ IR VALSTYBĖS TURTO INVESTAVIMO IR ĮGALIOJIMŲ SUTEIKIMO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įstatymo įgyvendina- masis teisės aktas	<i>Pasirenkama</i> ☒ Taip ☐ Ne Priėmimo Terminas <i>Data iš kalendoriaus</i>	<i>Vidaus reikalų ministerija</i>	<i>Pasirenkama</i> ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta <i>Data iš kalendoriaus</i>	<i>Pasirenkama</i> ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☐ Gražinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybė s programą	<i>Pasirenkama</i> ☐ Taip ☒ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Seimas 2024-07-18 priėmė Lietuvos Respublikos Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro įstatymo Nr. VIII-238 pakeitimo įstatymą Nr. XIV-2960 (toliau – Įstatymas), kuriuo naujai reglamentuota Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo, aukų rėmimo ir atminimo įamžinimo fondo (toliau – Fondas) veikla. Įstatymo įgyvendinimo nuostatos įpareigoja Vyriausybę pertvarkyti Fondą iš biudžetinės įstaigos į VšĮ. Fondas, kurio steigėja yra Vyriausybė, šiuo metu veikia kaip biudžetinė įstaiga prie Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (toliau – Centras). Atsižvelgiant į tai, kad Centras atskaitingas Seimui, o ne Vyriausybei, darytina išvada, jog pertvarkytos VšĮ Fondo savininko teisių ir pareigų Centras įgyvendinti negalės. Centro ir Fondo veikla savo turiniu nėra susijusi su jokiais ministrų *valdymo sritimis*, kurios yra išvardintos Vyriausybės 2010-03-24 nutarime Nr. 330 „Dėl ministrams pavedamų valdymo sričių“. Valstybės veiklos sritims priskiriamų įstaigų, kurių vadovai yra valstybės biudžeto asignavimų valdytojai, sąrašo, patvirtinto Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543¹, 8.3 p. p. nurodoma, kad Centras priskiriamas *kultūros ir visuomenės informavimo valstybės veiklos sričiai*, labiausiai atitinkančiai kultūros ministru pavedamas valdymo sritis.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Teikiamo Nutarimo projekto tikslas – inicijuoti biudžetinės įstaigos pertvarkymo procedūras ir sutikti, kad Fondas būtų pertvarkytas iš biudžetinės įstaigos į VšĮ. Nutarimo projekte pavedama Kultūros ministerijai įgyvendinti valstybės, kaip po pertvarkymo veiksiančios Fondo (VšĮ) savininkės, teises ir pareigas. Taip pat numatoma, kad valstybei nuosavybės teise priklausantis finansinis turtas – 1 euras, skiriamas Fondui iš Valstybės biudžeto asignavimų, būtų perduotas VšĮ kaip valstybės, kuriai atstovauja Kultūros ministerija, įnašas dalininko kapitalui formuoti.

Nutarimo projekte siūloma įgalinti Fondą atlikti Vyriausybės įgalios įstaigos funkcijas, nustatytas Įstatyme – vykdyti viešųjų konkursų, skirtų totalitarinių režimų okupacijų, ginkluoto ir neginkluoto pasipriešinimo (rezistencijos) šioms okupacijoms procesų Lietuvoje tyrimams, jų leidybai bei memorializacijai (įamžinimui), projektų atrankos vykdymą, skirti valstybės paramą atrinktiems projektams, vykdyti šių projektų įgyvendinimo priežiūrą ir kt. Remiantis Įstatymu, šios funkcijos turės būti finansuojamos iš Centrai skirtų valstybės biudžeto asignavimų ir (ar) kitų lėšų.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Pagal Biudžetinių įstaigų įstatymą, pertvarkomos biudžetinės įstaigos patikėjimo teise valdomas valstybės ar savivaldybės turtas, kuris po pertvarkymo bus perduotas viešosios įstaigos nuosavybėn kaip įnašas, nustatant (formuojant) viešosios įstaigos dalininkų kapitalą, iki Vyriausybės sutikimo pertvarkyti biudžetinę įstaigą gavimo turi būti įvertintas nepriklausomo turto vertintojo teisės aktu, reguliuojančių turto vertinimą, nustatyta

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

tvarka. Kadangi Fondo patikėjimo teise valdomas turtas yra pasenęs ir jo likutinė vertė yra 0,00 Eur, investuoti papildomas lėšas šio turto vertinimui neracionalu ir finansiškai nepagrįsta, nes vertinimo kaina viršytų likutinę turto vertę.

Pagal Viešųjų įstaigų įstatymą, VŠĮ dalininkų įnašai gali būti pinigai. Ši nuostata suteikia dalininkams lankstumo, nes jie gali lengvai naudoti šias lėšas kasdieniam veiklos finansavimui, plėtrai ir VŠĮ tikslams pasiekti. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, pertvarkant Fondą į VŠĮ, rekomenduojama, kad VŠĮ dalininkas investuotų turtą pinigais. Tai padėtų efektyviau valdyti įstaigos lėšas, užtikrintų sklandų veiklos organizavimą ir padėtų greičiau reaguoti į finansinius poreikius, tokius kaip personalo išlaikymas, kasdienės veiklos išlaidų padengimas ar strateginių projektų įgyvendinimas.

Atsižvelgiant į šias aplinkybes, Nutarimo projekte nurodoma, kad valstybei nuosavybės teise priklausantis finansinis turtas – 1 euras iš Centro valdomų Fondui išlaikyti skirtų valstybės biudžeto asignavimų kaip valstybės įnašas perduodamas VŠĮ dalininko kapitalui formuoti.

Priėmus Nutarimo projektą, institucija, įgyvendinanti Fondo savininko teises ir pareigas (*Kultūros ministerija*), privalės atlikti šiuos veiksmus: priimti sprendimą pertvarkyti biudžetinę įstaigą pagal Biudžetinių įstaigų įstatymo nustatytą tvarką, parengti ir patvirtinti VŠĮ įstatus, išrinkti (sudaryti) VŠĮ valdymo organus, bei atlikti kitus veiksmus, numatytus Viešųjų įstaigų įstatyme, kad būtų pradėta VŠĮ veikla.

Fondo administracijos vadovas privalės apie pertvarkymo sprendimą teisės aktų nustatyta tvarka informuoti Juridinių asmenų registrą ir paskelbti šią informaciją viešai, taip pat informuoti Fondo darbuotojus apie darbo sąlygų pasikeitimus.

Priėmus Nutarimo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma. Pertvarkius Fondą į VŠĮ, tikėtina, bus užtikrintas efektyvesnis Fondo, kaip juridinio asmens, valdymas ir didesnis projektų finansavimas, tai prisidės prie gilesnių Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimų, platesnės jų sklaidos ir deramo įamžinimo. Tokia pertvarka taip pat gali padidinti bendradarbiavimo galimybes su kitomis organizacijomis, didinti visuomenės sąmoningumą genocido ir rezistencijos klausimais bei užtikrinti didesnę skaidrumą ir atsakomybę fondo veikloje.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Nutarimo projektas buvo paskelbtas Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS), kur su juo galėjo susipažinti suinteresuotos institucijos ir visuomenė. Pastabų ir pasiūlymų iš visuomenės negauta.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

- Nutarimo projektą be pastabų suderino Finansų ministerija ir Kultūros ministerija.
- Centras pateikė siūlymą įstaigos pavadinimą trumpinti atsisakant žodžių „*aukų rėmimo*“. Į šį siūlymą buvo atsižvelgta ir Nutarimo projekte VŠĮ pavadinimas pakeistas taip: „*Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo ir įamžinimo fondas*“ (juridinis asmuo, prieš pakeisdamas pavadinimą, privalės apie tai paskelbti viešai vieną kartą arba pranešti visiems juridinio asmens kreditoriams raštu).
- Vyriausybės kanceliarijos *pasiūlymai pateikti ir aptarti darbo tvarka*.
- Nutarimo projektas buvo svarstomas Seimo NSGK posėdyje (2024-10-16), kuriame projektui pritarta.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Nomeda Poderienė

Socialinės politikos grupė/Socialinės politikos grupė, patarėja